

3. Sundhedsprofilen i Slagelse Kommune (O)

Sagsnr.: 22-007821

Åbent

Kompetence

Folkeoplysningsudvalget.

Beslutningstema

Folkeoplysningsudvalget orienteres om Sundhedsprofilen 2021, herunder udviklingen i borgernes sundhed, trivsel og sygdom fra 2010 til 2021.

Indstilling

Sundheds- og Ældrechefen indstiller,

1. **at** udvalget tager sagen til orientering.

Sagens indhold

I denne sag orienteres Folkeoplysningsudvalget om resultaterne af Sundhedsprofilen, som blev gennemført i 2021.

Baggrund for Sundhedsprofilen 2021

Sundhedsprofilen er en stor spørgeskemaundersøgelse af sundhed, trivsel og sygdom i den unge og voksne befolkning (16+ årige). Sundhedsprofilen laves på baggrund af en national aftale fra 2009, om udarbejdelse af sammenlignelige sundhedsprofiler i alle regioner og kommuner. Den første Sundhedsprofil blev gennemført i 2010 og siden er der udarbejdet sundhedsprofiler i 2013, 2017 og 2021. I Slagelse Kommune er det Folkesundhed, der er tovholder for indsamling af data og formidling af resultaterne fra Sundhedsprofilen.

Sundhedsprofilen giver mulighed for, at følge danskernes sundhed, trivsel og sygdom over tid. Sammenholdt med oplysninger om borgernes køn, alder, uddannelsesniveau og arbejdssituation, kan Sundhedsprofilen pege på sundhedsmæssige udfordringer i forskellige befolkningsgrupper, og dermed vise, hvor der er behov for indsatser.

Socioøkonomi, demografi og ulighed i sundhed

I Sundhedsprofilen opdeles kommunerne i tre kommunesocialgrupper baseret på uddannelsesniveau, andel udenfor arbejdsmarkedet og gennemsnitlig bruttoindkomst. I flg. denne inddeling kategoriseres Slagelse Kommune som en socioøkonomisk udfordret kommune dvs. Slagelse Kommune placeres i den laveste kommunesocialgruppe. Den socioøkonomiske position hænger sammen med forskellige sundhedsparametre fx er svær overvægt mere udbredt i socioøkonomisk dårligt stillede kommuner end i de bedre stillede kommuner.

Demografi er vigtigt at have for øje fx er multisygdom mere udbredt i kommuner med mange ældre borgere, og den demografiske udvikling med et stadigt stigende antal ældre påvirker udviklingen på sundhedsområdet, fordi forekomsten af langvarig sygdom stiger i takt med stigende alder.

På langt de fleste parametre i Sundhedsprofilen er der social ulighed i sundhed. Dette ses bl.a. i forekomsten af forskellige sygdomme, tobaksbrug og overvægt, som alt sammen er mest udbredt blandt borgere med lavt uddannelsesniveau og borgere udenfor arbejdsmarkedet.

I det følgende beskrives udvalgte resultater og indsigter fra Sundhedsprofilen 2021. I bilag 1 ses et udsnit af data fra Sundhedsprofilen for Slagelse Kommune.

Rygning og tobak

De seneste ti år er der sket et fald i andelen af daglige rygere i Slagelse Kommune. I 2010 røg knap hver 4. borger dagligt (23,6%) hvilket i 2021 er faldet til mindre end hver 5. borger (17,4%). Samme positive udvikling ses i forhold til ikke-rygere, der udsættes for passiv rygning (fra 14,5% i 2010 til 4,2% i 2021). Den positive udvikling på tobaksområdet er et resultat af både nationale, regionale og lokale indsatser og tiltag.

Det største fald i andelen af daglige rygere, er sket blandt de 16-24-årige (fra ca. 20% i 2010 til 11,4% i 2021). Dog er den daglige brug af snus, nikotinposer eller anden røgfri tobak tilsvarende højest i denne aldersgruppe (7,4%) (Regionstal).

Daglig rygning er mest udbredt blandt mænd, borgere i alderen 45-64 år, borgere med udelukkende grundskole/gymnasial uddannelse, førtidspensionister, arbejdsløse, øvrige ikke-erhvervsaktive og borgere, der ikke bor med en partner eller børn.

Overvægt, kost og fysisk aktivitet

I Slagelse Kommune angiver knap hver 4. borger at være svært overvægtig (BMI over 30). I 2010 var dette tal 15,4%. Inkluderer tallene for moderat overvægt (BMI mellem 25-30) er 59,6% af den voksne befolkning i Slagelse Kommune overvægtige.

Svær overvægt er især udbredt blandt de 35-64 årige, borgere udelukkende med grundskole/gymnasial uddannelse eller kort uddannelse samt førtidspensionister, arbejdsløse og øvrige ikke-erhvervsaktive. Der er en tæt sammenhæng mellem overvægt og sundhedsadfærd, herunder kost og fysisk aktivitet, men også dårligt mentalt helbred (Regionstal).

Mere end hver femte borger i Slagelse Kommune, har et usundt kostmønster (21,2%). Dette er steget fra 2010, hvor andelen var 13,8%. Et usundt kostmønster er karakteriseret ved lavt indtag af frugt, grønt og fisk samt et højt indtag af mættet fedt. Hertil kommer at næsten to ud af tre borgere (62,6%) ikke lever op til WHO's anbefalinger for fysisk aktivitet på 2,5 til 5 timers fysisk aktivitet om ugen.

Alkohol og stoffer

Der er generelt en positiv tendens over tid i forbruget af alkohol. I 2010 havde 24% af borgerne i Slagelse Kommune et alkoholforbrug på over 10 genstande, hvilket er faldet til 15,1% i 2021. Tilsvarende er ugentligt rusdrikkeri (mere end 5 genstande ved samme lejlighed) faldet fra 12% i 2013 til 8,5% i 2021. Andelen af borgere med tegn på problematisk alkoholadfærd i Slagelse Kommune var i 2010 13,5% mod 11,4% i 2021.

Problematiske alkoholadfærd er mest udbredt blandt mænd, de 55-79 årige, borgere med kort eller lang videregående uddannelse, arbejdsløse samt borgere med dansk eller anden vestlig baggrund. Rusdrikkeri er mest udbredt blandt de 16-24 årige (Regionstal).

Ca. 2% af adspurgte borgere i Region Sjælland har prøvet hash indenfor den seneste måned. Tilsvarende har 0,6% prøvet andre stoffer den seneste måned. Dette er stort set uændret fra 2013 og 2017. Data på stofområdet findes ikke på kommune-niveau.

Mental sundhed og ensomhed

Den mentale sundhed har udviklet sig i en negativ retning over flere år. I 2013 angav 81,4% af borgerne i Slagelse Kommune, at de var tilfredse med livet. Denne andel er faldet til 74,6% i 2021. Andelen af borgere med dårlig mentalt helbred er tilsvarende steget fra 11,5% i 2010 til 17,9% i 2021. Næsten en tredjedel af borgerne i Slagelse Kommune oplever en højere grad af stress (32,2% i 2021 mod 25,5% i 2010) og 13,7% føler sig ensomme (11,3% i 2017).

Det er særligt de unge i alderen 16-24 år, som er udfordret på deres mentale sundhed, hvor kun 59,8% er tilfredse med livet, mod 76,1% samlet set for alle borgere i regionen. Tilsvarende oplever 43% af de unge en højere grad af stress, mod 28,7% samlet (Regionstal).

Kroniske sygdomme og multisygdom

Multisygdom dvs. forekomsten af mindst to samtidige, langvarige sygdomme hos den enkelte borger er et stigende problem. Ud over større dødelighed forbindes multisygdom også med bl.a. fysisk funktionsnedsættelse, større behov for hjælp og nedsat livskvalitet. Forekomsten er tæt forbundet med alder og sociale forhold.

I Slagelse Kommune er andelen af borgere med multisygdom steget fra 27% i 2013 til 35% i 2021. Dvs. mere end hver tredje borger har mindst to langvarige sygdomme som fx KOL, diabetes, kræft, psykiske lidelser, gigt, astma, allergi el.lign.

Forekomsten af enkeltsygdomme er også steget. Andelen af borgere i Slagelse Kommune som har KOL er 6,9%, andelen med diabetes er 8,1% og andelen med hjertekarsygdom er 5,9%.

Forekomsten af de fleste langvarige sygdomme øges markant med stigende alder. Multisygdom er mest udbredt blandt borgere over 55 år, borgere med lavt uddannelsesniveau og borgere udenfor arbejdsmarkedet.

Retligt grundlag

Sundhedslovens § 119, stk. 1 og 2.

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for ved varetagelsen af kommunens opgaver i forhold til borgerne, at skabe rammer for sund levevis, og for at etablere forebyggende og sundhedsfremmende tilbud til borgerne.

Handlemuligheder

Ingen bemærkninger.

Vurdering

Det er administrationens vurdering, at Sundhedsprofilen 2021 er et vigtigt prioriteringsværktøj ift. den fremtidige forebyggende og sundhedsfremmende indsats i Slagelse Kommune.

Økonomiske og personalemæssige konsekvenser

Ingen bemærkninger.

Tværgående konsekvenser

Sundhedsprofilens resultater har relevans på tværs af fagområder, politiske udvalg, råd, nævn og øvrige udvalg fordi sundhed og trivsel blandt borgerne kan indtænkes aktivt i tilrettelæggelsen af kommunens og øvrige aktørers ydelser og tilbud.

Sagens videre forløb

Ingen bemærkninger.

Beslutning i Folkeoplysningsudvalget den 15. april 2024

Fraværende: Britta Huntley (A), Per Bech (FOU)

At 1: Taget til orientering.

Bilag

22-015151-18 Bilag 1 - Sundhed i tal i Slagelse Kommune